

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG' ENG E D E L M É V E L.

Költ *Bétsben*, Szent Iván - Havának
(Júniusnak) 14-dik napján, 1793-dik
Élztendőben.

Hadi Környülállások.

A' *Székelv* Lovas Regimentnek Oberster,
és Oberflieutenant - Olztályai, *Wurmser*
Vezérünk' Seregénél fognak vitézkedni; ha-
nem a' Fő Strásamester - Olztály Hg *Koburg*'
fő Armádiájához rendeltetett.

A' *Herini* fő Kvártélyból Jún. 2-dikán
betsátott tudósítása szerént Hg *Koburnak*,
meg támadták a' Frantziák, Ausir. Flandriá-
nak *Veurne* vagy *Furnes* *) nevű Városánál
a' Hollandusokat, kiket az *Orániai* örökös
Hertzeg személyyessen vezérel. Ezek vitézül

I i i

óltal-

öltalmazták magokat négy érákig; de mint-hogy igen nagy számmal volt az Ellenség, 's igyekezett őket *Nieuport* Városa felől bekeríteni: hátra vonták magokat szép renddel *Veurnetól*.

Hálbe megvén ez, *Mylius* Obersterünknek, meg indult Jún-első napján *Elfsendam* felé, 's néhány apró tsopertokat előre küldött, mind jobbra *Alveringenen*, mind balra *Giveringhen* által. Mihelyt látta az Ellenség, hogy sereglének feléje Vitézeink: leg-ottan vißza kezdte magát vonni. — *Blankenstein* Huszár Kapitány *Meskó*, parancsolatot vett *Mylius* Oberstertől, hogy hajtson neki az Ellenségnek, 's vágjon belé ha lehet annak Arriergárdájába (hátról menő Seregébe); maga az Oberster, 30 *Laudon* nevet viselő Volontérokkal, 's két száz Hollandusokkal, utánna nyomúlt. *Meskó* Kapitány bé érte a *Frantzia* Sereg' farkát, 's le nyesett belőle hat Embert; egy Kapitányt pedig, egy Hadnagyot, és 25 köz Embereket el-fogott. — *Alinkerkeig* üzetett az Ellenség, 's *Furnes* Városa újra el-foglaltatott.

Condé Várából, mintegy 400 ágyúgolyóbisokat repített-ki az Ellenség, *Würtemberg*

*) Ez a Város, és a vele együtt megnevezett több Helységek, azért nem találtnak a közelebb küldött Mappán, mivelhogy nintsen ennek olly nagy kiterjedése, hogy azokat is magában foglalhatná.

berg HgF.M.L.tunk' Serege felé Jún. 1 nap. reggel; puskákból is lövöldöztek valami 30 ig való Frantziák a' mi Vadállzainkra: de azért részünkről semmi egyéb kár nem esett, hanem hogy két Legény kapott sebet, a' *Kolleréó József* Reg.jéből, 's egy a' *Alahonv'* Vadállzai között; a' mi szolgálatunkban, és zsoldunkon lévő *Bertsényi* Huszár-osztály' lovaiból pedig kettő agyon lövetett, 's három meg-sebesítetett.

Májusnak 24. dikétől fogva 31-dikig két köz Embereink estenek-el, ösen kaptak sebet, 's hárman fogattak és tüntek-el. Említett 65 sebesseink' száma között való *Csepí* Al-Hadnagy, a' *Beaulieu'* gyalog Regiment-jéből.

A' *Marienborni* tsatát, következőképpen adja-elő a' *Betsi* Udvari Ujság:

„Azon éjjelzakan, melly volt Máj: 31-dike, és Júnus' első napja között, mindenfelől ki-rontott *Máintz* Városából a' Frantzia Orizet, különösen pedig *Marienbornra* tette a' izélt, a' hol vagyon Prusszus Gen. Lieut. *Kalkreuth'* fő kvártélyja, mellynél hirtelenséggel ott is termett; de mindenfelől visszaveretett, úgy hogy futása közben el-vesztette a' magával vitt dolgozó 's gyűjtő műszereit, és szürkös vesszejeit is. Tizenkettődfél órától fogva két óráig, 807 ágyú-lövések lettek a' Frantziák', és az egyesült Seregek' részéről. — A' Prusszusok' holtjainak, és sebesseiknek száma meg-haladja valamivel a' hetvent. Egy az el-esttek között, a' *Waimar* Reg.ben vitézkedett Fő Strásamester; a' sebessek között vagyon pedig Gen. *Kalk-*

reuth' Adjutánsa is. A' Frantziák közzül számoszan húllottanak-el; 31-en pedig, kik között egy Tiszt is vagyon, hadi foglyokká lettek. "

Fel-gyógyúlván betegségéből *Wurmser* Vezérünk, el-járta Izeméllýessen a' Rajna' környékeit, 's Június' 4 dikén egy tudósítást útasított *Alt-Breytschachból Béttsbe*, mellynek foglalata oda megy - ki rövideden, hogy a' Miéink, és az Ellenség között holmi apró tsetepatéknál egyéb nem történt, és hogy *Dettenhaimnál* egy Fr. hajót nyertünk.

Több rendbéli Nemet Újságokból olvasuk, hogy a' Fr. N. Gyűlésének *Máintzban* lévő Deputátusai meg kerették az egyesült Sereg' Vezéreit, hadd küldhessenek egy Kurirt *Párisba*, *Máintz* Városának fel-adása eránt.

Heidelbergából írják, hogy tizennégy száz Embérünket meg-támadták nagyon sokkal felesébb számú Frantziák, 's Izzinte áldozattá lett volna kevés Népünk; hanemha a' Tsászár-Dragonyosok érkeztek volna segítségre. Ezen viadal' alkalmatosságával ki-vállalkozott a' tsata-rendből egy Frantzia, 's ment egyenesen a' Nádor-Ispány' Huszár Reg. jebéli *Ott* Oberster Úrnak. Már tsak neki döfte kardját az Oberster' mellýének, midőn egy bátor szivű Huszár elő-pattan, 's úgy vagja ketté a' vakmerő Frantzia' fejét, hogy ez leg-ottan szörnyű halált holt. Ezt látván *Ott* Oberster: „No! úgymond, 35 éltendeje, hogy kardommal szolgálók, 's e' még rajtam nem történt.“ Hamarjában nem jutalmaztathatta-meg többel egy aranynál

a'

a' Huszár' hív bátorságát; hanem mindjárt a' harcz után fel-jegyeztette annak nevét, az arany érdem-pennzel meg-jutalmaztatandók közzé.

A' Mihálovits' Szabad Seregebéli Fő Strása-Mes er *Átadtessék* Vitéz Hazánkfiáról nagy illetődéssel értettük, hogy bé-rekelztetvén a' Frantziák által, minekutánna egy karján nagy sebet kapott volna, „Frantzia fogságba esett.

Koburg Hertzeg' Armádiájától Máj. 30-dikán költi tudósításból olvassuk, hogy Hg *Auersberg* Generális' házi Huszájának a' karját éppen akkor szakasztotta el az ágyúgolyóbis, midőn az Urát igyekezett megmenteni a' halálól.

A' Frantzia Insurgensek' Seregéről azt írta Máj. 16 dikán *Fontenay* Városa mellől *Chalbos* Generális a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy őt mértföldig vissza-nyomta ő azt, el-fogott belőle nyóltizvant, le vágott mintegy 600at, 's el-vette 18 ágyúját; — de kevés napok' múlva megént más hangon kénytelenítettett írni: mert Máj. nak 26-dikán meg-támadták az Insurgensek 3 tsapatokban újjolag a' Pátriotákat, sok ágyút el-vettek tőlök, 's tartalék Seregjeket, hat N. Gy. si Komisszáriusokkal együtt, *Niort* Városába szorították.

Néhai *XVI. Lajos'* testvér Ötsei meghirdettették minden ki-költözött Frantziáknak, hogy igen kedves dolgot fognak tselekedni, ha mindnyájan *Conde* Hertzeg' zászlói alá állanak.

Egy

Egy *Landaunál* el-fogatott Fr. Pátriota meg-látván egy ki-költözött Frantzia Tisztet, azt mondja néki nagy fennyen: „Örvendhetek, hogy kezetekben vagyunk.“ A' Tilzi' felelete e' volt: „Mi, sem Hóhérok, sem úgy nevezett Pátrioták nem vagyunk; tsendes-ségben lehettek sorsotok erant.“ — Ezen szavaival: *nem vagyunk Hóhérok*, arra tész-lozott a' Tiszt, hogy a' Frantzia Pátrioták, vagy Republikánus Frantziák, valakiket el-fognak a' ki - költözött Frantziák között: azokat mindjárt meg-öletik.

A' Szárdiniai Királynak *S. Pietro*, és *della Magdalena* nevezetű Szigeteiben tartózkodott Frantzia Örizeteket, hadi rabokká tette a' Spanyol hajós Sereg. El-fogott, a' mint *Cagliariból* — Szárdinia - Szigetének fő Városából — írják, két Frantzia hajókat is.

A' külső dolgokra ügyelő Frantzia Minifter, *Lebrün*, következő Levelét botsátotta *London* Városa' Notáriussához, *Salter* Urhoz, Ápril. 2-dikán:

„Uram! Az ide zártt, 's I. számmal jegyzett Levelét adja-által az Ur Lord *Grenvillenek* (Nagy-Britanniai Státus-Titok-noknak), és ha kívánnya ő Excellentiája, a' II. számmal jegyes Írást is, a' Frantzia Közös. Társaság nevében. *Lebrün*.

I.

My lord! Mivel az a' kívánsága a' Frantzia Közöséges - Társaságnak, hogy Nagy-Britanniával, minden fenn-forgó nehézségek erant egygyességre lépjen, 's véget vessen egy olyan hadnak, mellyről már elő.

előre lehet látni bizonyosan, hogy felette
tűnő fog lenni; 's szörnyű veszedelembe
borítja mind a' két Nemzetet: ehez képest
kérsémet nyújtom Excellentiádhoz, mint
a' N. Britanniai Felség' Ministeréhez, egy
ilyen Személlynek adandó passzus eránt,
a' ki ezen tzeiből fog *Londonba* utazni. —
Londoni Közönséges Notárius *Salter John*
Ur által - adja Excell. dnak ezen Iráson kívül
azt a' Levelet is, ha fog kívántatni, melly-
ben ki vagyon téve a' neve azon személly-
nek, a' kihez bizodalma vagyon e' részben
a' Nemzetnek.

II.

A' Békességnek vissza - szerzése eránt,
első Levelemben közlött jelentésemnél fogva
szerentsém vagyon tudósítani Excell. iádat,
hogy *Marat* Ur léfzen az, a' ki élő szóval
való alkut kezdjen azon tárgy eránt, mely-
lyet méltán óhajhat mind a' két Nemzet. —
Hegy egy Titoknok, egy belső Szolga, és
egy Kurir is kívántatik melléje: ezt emlí-
tenem se szükség Excell. iád előtt; hanem
illesdő gondoskodását kérem - ki erántok
Excellentiádnak.

A' *Londoni* Notárius által - adta ezen két
Leveleket Lord *Grenvill*nek, 's egygy idő'
múlva választ is kért azokra; de a' Lord,
felelet helyett, vissza - adta azokat magok
valóságában a' Notáriusnak.

A' melly Seregets két Angliában formál-
tak a' ki költözött Frantziák, Gróf *Chartre*
kormányozása alatt: Máj. 25-dikén reggel
indúlt - el *Ostenda* felé.

A'

A' *Lisbonai* újjabb tudósítások szerén hat gyplog; és három lovas Regimentekből álló Sereget küld a' szárazra *Portugallia*. *Las Minas* Generállieutenantjának vezérlete alatt, a' *Spanyolok*' segítségére. — A' maga tengeri erejét újra nevelei *Portugallia* három öreg hajókkal, és két fregátokkal, mellyek nagy szeltséggel készíttetnek.

A' hadi foglyok' ki-váltása eránt, következő törvényeket hozott Máj. 25-dikén a' Fr. N. Gyűlése: 1.) Semmi pénzbeli taksának nintsen helye, midőn hadi foglyok' ki-váltásáról vagyon szó. 2.) Semmi Tisztért se lehet tserébe adni több személyeket. 3.) Név szerént tserélődik el minden fogoly, más fogolyért. 4.) Tsupán azokat lehet hadi foglyoknak tartani, a' kik ütközetben fogattak el.

A' *Frantzia* Országi Sereg' ruházatajára, kilencz hónapok alatt, 551 millió livra adatott ki.

Algir' Fejedelme nagy örömmel fogadott három *Frantzia* Fregátokat, mellyek két *Algiri* hajókat vittek haza ő *Deisé*gének. (*Deisek* mondatik a' Fejedelem.) Ezen 2 *Algiri* hajókat üzött egy *Nápolyi* hadi hajó, egállzen a' *Hieres* nevezetű *Fran.* Szigetekig, a' hol *Fr.* Őltalom alá vétettek, és *Toulon* Városa' ki-kötő helyében a' *Fr. Köz. Társaság'* költségén meg-igazgattattak.

Elegyes Tudósítások.

Károlyvárról (Horváth Országból),

Májusnak 20-dikén.

„A' *Tzettini* Földön el-rontották a' *Törökök*, a' már mindenképpen készen volt ha-

határ-lineát. Egyszerre tud. ill. csak fel-
kerekedtek, Máj. 20 dikán, két százig való
fegyveres Embereik, 30 ekékkal, 's a' határ-
lineán innen, mintegy három nyilas földet
hirtelen bé-szántottak; kukoritzával bé-
vetettek, 's azzal vissza-tértek. Ezen erő-
szakos tselekedeteknek czélja, kétség kívül
az, hogy kényszerítsék annál fogva a' Kon-
stantinápolyi Divánt, ígéretének teljesíté-
sére, melly szerént fogadta: hogy minden-
nemű kárait, mellyeket a' határ-elintézés
által vallanak, betűlettel meg fogja téríteni
ő zékiek. — Hogy a' Török Udvar mennél
előbb kívánná teljesedését látni a' *Szisztóvi*
Bélesség-kötésnek: több rendben nyilatko-
zották már ki magokat ez eránt a' Török
Kommiszáriusok. Ezt vallották nevezetesen
Máj. nak 23-dik napján is, a' midőn néhány
Kommiszáriusainkkal együtt meg-nézték
azon három Katonáinknak holt testeiket,
kiket némelly Török Zsiványok öltek meg
álnoksággal. A' dolog így történt: *Biháts*,
és *Izatsits* között meg-sejtette az erdőben
egy főt Törökség a' mi vizsgáló Katonáinkat.
Ki-vállalkozván tehát kette közé, kiál-
tanak a' miéinknek: Hová mentek? Felelték
Katonáink: „Mi a' magunk útján megyünk;
de ti mit csináltok itt?” — Mondának a'
Törökök: „Egy pár szót akarunk szólni
a' Titkietekkel.” Ez volt, *Ottolsdai* Reg.
béli Alhadnagy *Zsupanchich*, ki is azonnal
ki-vállalkozván harmad magával, a' két
Török felé indult. Azonban ki-ngrottak
búvó helyekből a' több Törökök, nekik
estek a' *Zsupantsits* Al-Hadnagytól hátra

ma.

maradt Katonáinknak; 's minthogy sokkal többen voltak náluk: meg szalasztották őket, egyet meg is sebesítettek közülök. A' Hadnagyot pedig, két Legényeivel együtt elfogták, 's fejeiket péterkésekkel elmettizedték. — A' Kommisszáriusok vártig fájlalták ezen történetet; egyebet nem mondtak, hanem hogy valami gonosz zsitányoknak kellett lenni a' gyilkosoknak; és hogy az ő Udvarok igen akarja, és sürgeti is a' Kommisszióak végre-hajtását.

A' *Nagy-Britanniai*, és *Portugallus* Udvarok olly egygyességre léptek egymással, hogy minden meg-határozott szám nélkül szállhatnak bé a' N. Britanniai hajók *Portugallia'* ki-kötő helyeibe; hasonlóképpen a' *Portugallus* hajók is, N. Britannia' portusaiba (ki-kötő helyeibe); — továbbá, hogy kötelesek lesznek mind a' két részről való hajók költsönösen védelmezni egymást az Ellenség ellen. — Ugy írják, hogy a' *Spanyol* Udvar is hozzá fogna állani ezen egygyességhez.

A' *Hollandiai* Közönséges-Társaságnak *Madridban* volt Ministere, *Aubert* Úr, nagyon új *Frantzia*-módra kezdte magát viselni, mellyről tudósítást vévén *Hágában* a' Fő Kormányfőnek, meg-kérte Levele által a' *Spanyol* Udvarnál lévő *Anglus* Követet, Lord *S. Helent*, hogy említett *Aubert* Úrtól venne el minden irásokat. Ez meg-lett; 's *Aubert* Úr el-küldetett *Madridból*.

A' *Spanyol* Király, egy új Testörző-Sereget állít-fel, *Amerikai* Nemesekből.

Frantzia

Frantzia Ország.

Páris Városának *La Fraternité* (Atyafiság) nevű Szekciója (Szakaffza) Deputatusokat küldött a' N. Gyűléséhez Máj. 23-dikén, 's azt fedeztette-fel előtte, hogy némelly öfzve esküdt Párisiak újra mézfárlást akarnak kezdeni; 's még pedig gyilkos szándékjoknak tárgyául nem tsak más Polgárokat jelelték-ki nagy számmal, hanem a' N. Gyűlésé' Tagjai közzül is egynéhányat, kiknek meg-ölettetések hogy tsak ugyan közönségessé ne legyen: azt fogaák hírlelni felölök a' gyilkosok, hogy ki-költöztek azok Fr. Országból. Ezen jelentés, sok és nagy lármákra szolgáltatót alkalmatosságot.

Máj. 25-dikén fel kél *Marat* is a' többek között, 's azt mondja nagy fittyre, mint valamelly Orákulum: „Én meg-mondom, honnan vagy egyedül a' mi Hazánk' szerentséllensége? Onnan t. i., hogy ennek Lakosait könnyen meg-vehetik pénzen magoknak a' külső Fejedelmek. Kevesen találtnak, úgymond, Fran. Országban, a' kik meg ne hagynák magokat pénzzel vesztetgetni.“ — „Mint p. o. *Marat*“ fel-kiálta egy Tagja a' Gyűlésnek. — „Igen is, mondá *Marat*, engemet nem lehet pénzen megvenni.“ *Biroteau* nevű Tag ezzel torkollya-le mindjárt azon hevennyiben: „Hát az *Aureliánusi* Hertzeztől nem *Marat* Uram vett-fel 15 ezer livrát?“ — Ezen kérdésre *Marat* meg-némúlt.

Petit nevű Tag, azt javasolta Május' 25-dikén a' Gyűlésnek, hogy meg ne szenved.

vedje a' Tagoknak, egymást szemtől szembe olly isáfos szókkal: *factum, fecerunt* (pártos, gonosz lelke) 's a' t. illeini; és ha végzés ellen is olyanokat mondana ezentúl valamelly Tag, a' maga tilti Társának: mindjárt vertessen ki a' Gyűlésből. — Meg-eggyezett ebben nagyobb része a' Gyűlésnek; de Marat igen hartzolt ellene, mivel esmér-vén a' maga kutya természetét, leg-inkább tartott a' kedvetlen következtetésektől. „Az illetén törvényt, úgymond, csak a' Haza-árulók hozzák.” Felelt Marátnak, *Breard* Kollégája: „Én is adtam, úgymond, voksomat a' projektált törvényre; de azért nem vagyok Haza-áruló, hanem Marátról tudom, hogy impostor (hazug árnító.) — Ideje valóban, hogy tudja egész Fr. Ország, hogy Marát' bolondságának helybe hagyására senki se hajlandó a' Nemzet Gyűlése' Tagjai között.”

A' fenn-nevezett Város-osztály' jelentésének meg-vizsgálását bizta a' N. Gyűlése, 12 Tagjaiból álló Kommisszióra. Ezen Kom-misszió derekassan utánna vetette a' kelep-tét a' Jakobinusoknak; 's a' Párisi Kommu-nitás' Völze-Prokurátorát — *Hebert* neve-zett — árestomba is tétette. — 25 diken, Deputátusokat küldött a' Párisi Kommunitás a' Nti Gyűléshez, 's ki-kivánta *Hebert*t. A' Prészes igen helyesen válaszott a' Depu-rátusoknak. A' többek között azt mondotta, hogy Márz. 10 dik napjától fogva, Páris Városában mindég új meg új támadások estek, és még is azokról soha se tudósította a' Magistrátus a' Nti Gyűlést. Ezen szókra,

egy

egy része a' Gyűlésnek tapsolni, a' másik pedig mormogni kezdett. Némelyek azt kiabálták, hogy a' Prézses' felelete, nem illendő felelet. Egy Tag fel-kél, 's azt mondja szemébe a' Prézsesnek: „En azt kívánom, hogy engedje meg nékem a' Gyűlés, hadd szólhassak Kegyelmed ellen.” — A' Prézses folytatta beszédét, 's így szólt: „En egész Frantzia Ország' nevében jelentem, hogy ha Páris fel-emeli magát a' N. Gyűlés' Tagjai ellen: úgy bizonynyal le fog földig rontatni, 's nem sokára keresni fogják a' *Sequana* vize' mentében: hol feküdt valaha Páris Városa?” — Ezen erős ki-fejezések úgy fel-borsolták sok Tagoknak az orrokat, hogy fel ugrálván ülő helyeikből, rút veleselkedést indítottak. — Nem nyugodtak csak ugyan a' Jakobinusok, míg szabadon nem bocsáttatott *Hebert* — sőt nem nyugodtak, míg a' 12 N. Gyűlési Tagokból állott Kommisszió nem kasszáltatott tulajdon maga a' N. Gy. által Máj. 27 dikén. — 28 dikén, sok ellenzések között, megént helyre-állította a' Gyűlés a' Kommissziót; hanem egy Tagja ennek — *Gardien* nevezetű — Máj. 30 dikán különös őrizet alá vétetett, 's írásai el-petsételtettek, mivel azzal vádeltatott a' Párisi Magistrátus által, hogy 1790-dikben keményen írt a' papírer pénzek ellen, 's Párisról azt jövendölte, hogy ez bankrottá lesz a' Revoluczió által. — 31-diken azt végezte a' Gyűlés, a' Revoluzionális Tanács' javaslására, hogy protzellzust kell indíttatni a' Kommisszió ellen; sőt a' N. Gyűlésének azon 22 Tagjai ellen is, kiket a' minap

kö-

közönségesen vádoltak a' Gyűlés előtt a' Párisiak. Ugyan ekkor végeztetett, hogy minden Nemeseket, és gazdagokat el kell bocsátani a' Seregtől; és hogy meg kell köszönni Páris Városának, a' tsendeség helyre-állításában való buzgóságát; és serkenteni kell, a' zenebonáknak végképpen való le-tsendesítésére.

M a g y a r O r f z á g.

Nagy-Váradról (Bihar Vármegyéből),
Júniusnak 2 dikán.

„A' Mezőségi Magyarok bort isznak, 's egésségetek is; — nállunk pedig, és körülöttünk, a' ser-ital jött mostanság mód nélkül szokásba. Ez, annyival különösebb dolog, hogy boraink' jóságát minden megvallya; bővségét pedig bizonyítják a' többek között a' *Csatári* pintzék is, mellyek tele vagynak igen speciális borokkal. — A' bővséggel, együtt jár az óltsóság. — Való, hogy csak ugyan óltsóbb a' ser; de mint, hogy a' közönséges ivó, ha egyszer serbe mártja a' nyelvét, rend szerént többet szokott ebből inni, mint a' borból: innen nyilvánvaló, hogy az erfzéanyén éppen nem segít a' seřrel való élés által; egésségét pedig ki-mondhatatlanul rontja, 's életét rövidíti, mint ezt a' mindennapi tapasztalás bizonyítja. “

Nyíregyházáról (Szabolts Vármegyéből)
Június' első napján.

„Igen szerentséssen verbuálnak nállunk a' *Blankenstein'* (ez előtt *Hadi'*) Hufzácjai.
Tsak

Tsak most két napok alatt, a' Vásár' alkalmatosságával, többet kaptak 30 Legénynél, kiket bé is vittek *Debretzenbe* állzentálni. — Ha valamivel alacsonyabb Legényeket is vennének-bé: úgy még sokkal többet kaphatnának.

A' szomszéd Nyírségben sok károkat tett a' jég, főképpen *Gyula* körül. — *Szatmár* Vármegyében sok is már az első; a' mi mezeink pedig mind ekkoráig is epedtek a' szárazság miatt: hanem midőn éppen ezt írom, úgy látszik, hogy talám az éjtszaka meg fognak ázni szomszéd földjeink.

B e t s.

Zágrábi Püspök, *Verhovátz Maximilián* ő Excellenciája, Májusnak 31-dikén tette le a' Belső-Tanátsosi Hitet ő Felsége előtt.

A' *Szepességi* bányás-polgárság' nevében meg jelentek jó Fejedelmünk előtt e' folyó Hónapnak negyedikén *Drevenyák*, és *Gerhárd* Urak, kik közzül az első, Tanátsos, a' *Szomolnoki* Bányász széknél: Be ajánlottak ő Felségének 8000 forint hadi seggtséget egy ezüst tártán, mellyen szemléltetett egy bányász talitska, a' talitskában pedig hegyet ábrázoló vas értz, a' mellyen ki vólt formálva egy bányász-gyermek, a' ki egy kezében következő sor írást tartott: *A' bányásztság' felséges gyámolának.* — Olly ajánlást tettek egyfzersmind Fels. Királyunknak, hogy a' nyóltz ezer forintokat még tizenkét ezer fogja követni.

Ügy

Ugy hallatik, hogy a' Porta pártjokat akarja fogni a' Lengyeleknek, mint Frigyesinek.

*

**

Nemes Zechenter Antal Úr, egy azon buzgó Hazánkfilai közzül, a' kik külső Tartományokban is örömet munkálódnak kedves Hazájok javára, 's ditsősségére, *Prágában* Kontzipistaságot visel a' meg nevezett Úr a' Hadi Tanátsnál: 's ott fordította most által Magyar Versekbe, egyenesen Görög nyelvből *Rhodusi Apollonius' Poëma Argo nauticumját*, az az, Jázon Vitéznek, és Társainak, az arany gyapjúért tett hajokázásokról, és viselt dolgaikról négy könyvekben készült Versezetjét. — *Homeruson* kívül, *Apolloniust* tartotta maga előtt *Virgilius*, midőn az *Iliást* írta: mint ezt sok száz Versei mutatják, mellyek *Apolloniusból* vagynak által véve. Az ilyen parallél (eggyező) Verseket, utánna rakta a' Fordító Úr, a' maga fordításának.

T Ó L D A L É K

A' Magyar Hírmondónak, Június' 14-dik
napján, 1793-ban költt árkusához.

Symbolum Caesareo - Regium

FIDE, et LEGE:

Recurrente Anniversaria Coronationis Hun-
garicae Budensis die 6-ta Junii An.

1793. materiam praebuit sequen-
tibus Versibus.

*Lexque, Fidesque regit Nos Nomine, Reque
Secundi*

*Francisci? — O! regat, et vivat amata diu.
Vivant Hungariae Charites: Franciscus, et alma*

*Gnata Themis Coeli, candidiorque Fides.
Nec Rex absque Fide Gentis, nec Gens sine
Lege,*

*Vel duci Regis vivere tuta potest.
Alterius quod opem, nutumque exposcat
uterque,*

*Gallorum praeceps ecce! ruina docet.
Providus ergo Solon Franciscus adoptat
Utramque,*

*Atque Throni Sociam Re probat esse Sui.
Aeterni Fidei, et Legi debentur honores:*

*Illi etiam aeternus Nominis instat honos.
Lex tribuit, quod cuique suum est; Fidei-
que litare (datae.*

*Et Regem, et Populum commonet ipsa
Lex Libertatem Populo dat: Rex cavet, illa*

*Ne ruat in dirum dedecus, atque nefas.
Hanc propter Populus semper pro Rege fidelis
Excubat in Castris, excubat inque Foris.*

K k k

Cer.

Certat amore, aestu Fidei, mutuoque Favore
 Civis cum Patriae Patre, regente Tribus.
 Solliciti vigilant, ne forte licentia (blanda
 Gallorum scabies) foedet occile cicur.
 Haud opus est Legis stimulo: nam sanguine
 — ferro —

Aere — volat Regem quisque fovere bonum
 Atque hoc est Populos Lege, et Fide habere
 potenter

Devinctos: hoc est vivere Lege, Fide.

O! vere Regem *Franciscum* terque, quaterque
 Felicem, et Cives terque, quaterque probos.
 (Cecinit *Michael Tertina*, in Regio Mis-
 koltziensi Gymnasio Poëseos Professor pu-
 blicus ordinarius.)

Jászberényből, Pütkösd - havának 22-
 dik napján.

„Az erdőknek gyarapítására több Fels.
 Rendelések által hasznosan ébresztettek, és
 ösztönöztettek már Hazánknek, kivált az
 alsóbb térségeken lakó hív Polgárjai; vala-
 minthogy abban tettek is sok helyeken a'
 fának ültetésével nem kevés előmenetelt,
 annak serény, és engedelmes Lakossai. —
 Melly Fels. Akaratnak teljesítésére jöllehet
 a' maga tágas határiban szép erdőskéket
 nevelgetett már imitt amott, a' *Zagyva-*
menttében, a' Jászoknak Anya-Városa *Jász-*
berény; mindazáltal helyben lakó Tekintetes
Rákosi Boros Sándor Kir. Tanácsos Úr,
 mint Jász és Kún Distriktusok' Nádorispányi
 érdemes Fő Kapitánnya, ezen hasznos szor-
 galmatosságot a' Városbéliekben akarván
 inkább és inkább éleltetni, minekuiánna
 példás serkengetése által a' Városnak belső
 mal-

malma, és annak zúgója között régolta
 üressen, és haszon nélkül heverő kies szige-
 tetskét egynéhány elztendők alatt sorra el-
 rakott fűzfákkal annyira bé-ültettette, és
 fel-nevelgette te, hogy már is a' Szigetnek
 majd nem egész része kellemetes árnyék alá
 vétetvén, mind annak kedvet töltő homálya,
 mind a' körül folyó vizeknek két oldalról
 való tsendes zuhogása, és rajta keresztül
 vágó hidaknak, és hosszú töltéseknek (mel-
 lyeken szekerekkel is bátorságosan lehet járni)
 fel állása, sőt rajta mind alól, mind felül,
 egészen a' PP. Franciskánusok' Klastromáig
 rendre ki-ültetett fűzfáknak fel-serdülése,
 gyönyörűséges szép sétálást szolgálatnak a'
 Városi Közönségnek. Ezen kis Szigetetskét
 tehát, a' Városi Közönségnek nagyobb kedve
 töltésére, magának pedig, és az ott lakó
 mind Katonai, mind Distriktusbéli Tiszt
 Uraknak, úgy a' Városi Elöljáróknak, az
 együtt való nyájas, és barátságos mulat-
 tságokra, egy golyóbisos teke-hellyel,
 fenn tisztelt Palatinális Fő Kapitány Úr a'
 napokban fel ékesítette, és Pünkösöd-napján
 nálla kinn mulató Mélt. *Rákosi Boros Lajos*
Referendárius Úrnak, 's kedves Familiájá-
 nak, az ott kvártélyban fekvő *Ns Barkó*
Magyar Huszár Sereg' Reserva-Eskadrony-
nyához tartozó Tiszti Karnak, 's egyéb ott
 lakó Magistratuális Tiszt Uraknak, és Városi
 Elöljáróknak jelenlétekben, első teke játé-
 kal, 's gazdag osonnával, dob, trombita-
 hangok, és ékes magyar musika-zengede-
 zések, az oda csoportozott Városi Nepnek
 vig ugrálásai között, nevezetessé, és emlé-
 ke.

kezetessé tette; egyfzersmind a' sok örömkialtások, és poharazások között, azon gyönyörűséges kis Helyetskét, örök emlékeztetnek okaért, Fels. Királyi Fő Hertzeg', Országunk' Kegyelmes Náder-Ispánnyanak, mint Jászok' és Kúnok' Fő Birájanak tiszteletére, *Leopold-Szigetének* nevezte, melly már valójában úgy is neveztetik."

Tudósítások, és Jelentések.

Nagy Győrben Stráibig József nyomtató műhelyében, már a' múltt hólnapnak elein el-készült a' könyv, a' mellyet illető Tudósítás hat hónappal ez előtt többire minden Ujságokkal széllyel küldtetett, tudniillik: *Perfecta Quadratura Circuli, quam e verorum Numerorum proprietatibus eruit, ac demonstravit Josephus Rainis.* A' ki ebből nyomtatványokat kíván, jelentse magát Miller Fereutz, vagy Schatien József Győri Könyvközlőknél, és Könyv árrósoknál. Az árca, mineku ánya el múlt az előre-fizetésnek ideje, 1. for. 15. kr. Ugyan ott Schatien József Könyvközlőnél kaphatni a' Budai Királyi Mindenes Fő Oskolának nyomtató műhelyében ki nyomtattatott Oskolai könyveket, mind a' Nemzeti, mind a' Deák Oskolába-valókat.

Páparól jelentetik, hogy a' *Magyar Hírmondóban* Januárius' elein ki-hírdettetett TANÍTÓ KÖNYV ki kerül ugyan Medádus' hetiben a' nyomtató sajtó alól; de mivel a' *Pestre* menő hajók már másfél héttel előtte le indulnak, a' mikorra még ki nem jöhet: tehát a' mostani Pesti Várban a' könyv meg nem jelenhet. Mindazáltal a'
kö-

közel lévő Kollektor Uraknak, úgymint: *Cyörbe, Komáromba, Palotára*, leg-első alkalmatossággal kezekhez fognak küldetni a' kívántt nyomtatványok. A' többi Kollektor Urak pedig, a' kik parantsolni méltóztattak, nevezet szerént: *Debreczenben, Patakon, Losontzon, Miskóltzon, Ungváron, Pesten, és Szabadzálláson*, a' Jánosfővételi Pesti Vásárkor minden bizonnyal kezeikhez vehetik. Ha még addig egyebeknek is fogtetíteni parantsolni, akkor egyg úttal szívesen szolgálhatunk. — Most pedig arról, hogy a' terminusra nézve egy kevés hátramaradás esett, az, a' ki miatt esett, alázatosan engedelmet kér általam mindenektől, e' részben ezután leendő magá' meg-jobbításának fogadása mellett. Maj. 23. 1793.

Látzai Jósef Ref. Profess.

Következendő új Könyvek érkeztek hozzánk nem régiben:

Minden, Európában, Asiában, és Afrikában vólt, és mostan virágzó Vitéz-Rendeknek, Ordóknak Tüköre, avagy rövid Le-írása, mellyet hiteles Könyvszerzőkből, és bizonyos Tudósításokból egybe-fzedett, és Magyar Nyelven ki adott *Seelmann Károly*, Károly-Fejérvár Szabad Királyi Városnak valóságos Tanácsosa. Kolosváratt, és Szebenben, Hochmeister Márton' költségével, és betüivel. 8-ad rétb. 459 oldal.

Barklájus János' Argenisse, mellyet néhai Tekin. Ns *Fejér Antal*, Tifzán innét való Magyar Ország' Résznéek, 's Tek. Ns Heves és külső Szólnok törvényesen egybe kaptsoltt, úgy nem különben Sáros Várme-gyék.

gyéknek Tábla - Birája, De á k nyelvből Magyarra fordított. Özvegye pedig, Tek. Ns Sánkfalvai Steinicher Katalin maga költségén ki-nyomtatottatott. Egerben a' Püspöki betűkkel 1792 éfzt. Nagy 8-ad rét. 24 rézre metizett képekkel. Az első kötés 411 óld. a' második kötés pedig 748 oldalokat foglal magában.

Herfort, és Klárika. Valami az érzékeny sziveknek kedvéért. Németből Magyarra fordította Sz. J. Pesten 1792. Fűskuti Launderer Mihály' költségével, és betűivel. 8-ad rét. Az első Réfz 342 óld., a' második Réfz 344 óld.

Hunyadi László' Történetei, úgymint élete és halála, mellyeket mind a' Tziliai Gróf Ulriknak irigységével, és le-vágattatásával; mind VI. László Királynak közbe folyó tselekedeteivel, és halálával együtt, a' hiteles Írókból ki-szedezetvén, Magyar Versekkel le-irt, és világ eleibe botosított Nagy Ferentz, ez időben a' Miskolczi Ref. Gimnáziumnak Al - Igazgatója. Hozzájok tóldattak némelly Apologussai, és más elegyes versei. Pozsonyban és Komáromban Wéber Simon Péter' költségével és betűivel 1793. 8-ad rét. 128 óld. Egy rézre metizett képpel. Az ár 24 kr.

Uzong. Napkeleti Történet. Készítette Haller Albert. Magyarúl ki-adta F. Öri Filep Gábor. P. P. Pozsonyban Wéber Sim. Péter' betűivel 1792. 8. rét. 460 óld. 1 for.

Herdernek Paramythionjai (Herdernek, és Lesszingnek Mesélései). Altaltette Kazinczy Ferenc. Széphalom, Széphalmy Vincénél.
(Béts-

(Bétsben Hummel Dávidnál) kis 8-ad rétb. 165 oldal.

Mathias Corvinus, König der Hungarn, und Großherzog von Schlesien. Vom Verfasser des Marc-Aurels. (Fessler Ur Györi Fi által). Erster Theil. Breslau bey Wilhelm Gottlieb Korn. 1793. Mátyás Király' kis képével. Nagy 8-ad rétb. 332 öld. pergament-formájú, vagy az úgy nevezett Velin-papirosra.

Prosodia Latina. Regulis, partem relictis Molnáríanis, partem novis pluribus comprehendit, atque in novam redegit formam *Dávid Szabó* de Bartzafalva. Posonii, et Pestini typis et sumtibus Joan. Mich. Landerer de Fűskut. 1793. 8. rét. 32 öld.

Universa Historia Physica Regni Hungariae, secundum tria Regna Naturae digesta. Tomus I. Authore Joanne Bapt. Grossinger, AA. LL. et Philosophiae Doctore, Archi-Dioecesis Strigoniensis Presbytero. Regni Animalis Pars I. Zoologia, sive Historia Quadrupedum. Posonii et Comaromii sumptibus et typis Sim. Petri Weber. 1793. Nagy 8-ad rétb. XXVIII. 592 öld. Egy rézre mettzett képpel.

* * *

** ** **

Egy régi familiájú, mostan itt mulató Lengyel Hertzeg, kedves Fia mellé, egy Magyar Ifjút kívánna Pázsenek, az az belső vagy kamarás szolgáinak fel venni: kitől az Ifjú Hertzeg meg tanulhálna a' Magyar nyelvet lassan lassan. A' Magyar nyelv tudásán kívül meg kívántatik az Ifjúban, hogy tudjon németül is, és iskolákat járt, 's jámbor maga viseletű legyen. Ha Frantziául tudna, még annál kedvesebb lenne; egyébaránt ez, el is maradhat. A' ki mind tehetséget, mind kedvet érez magában az előadott szolgálatnak, nyomos jó reménység alatt való fel vállalására, jelentse magát a' Magyar Hirmondó' Írójánál: *Auf der Freyung Bey 3 Hacken im 2 ten Stock.*

Magunknak is két, mintegy 12 esztendő Magyar Ifjakra volna szükségünk. Egyiknek körölettünk kellene szolgálatot tenni bizonyos idő-szakaszokban, nagyobb részét pedig idejének fordíthatná akár a' betűszedésnek, akár a' könyvnyomtatásnak tanulására, kinek Typografus Legénnyé való fel szabadittatására hasonló segítséggel leszünk, mint vagyunk most annak, a' ki mellettünk szolgál. A' másik Ifjúnak, jó erőssnek kellene lenni: mivel azt a' képanyomtató Mesterségre akarjuk 3 esztendő alatt költségünkön meg-taníttatni. Az elsőnek kellene, ha csak valami keveset is Németül tudni, de a' másiknak nem el múlhatatlannál szükséges, hogy tudjon. A' leveleket, bővebb magános tudósítások végett, illy tizim alatt tessen hozzáuk útasítani: *Pro Magyar Hirmondó á Vienne.*